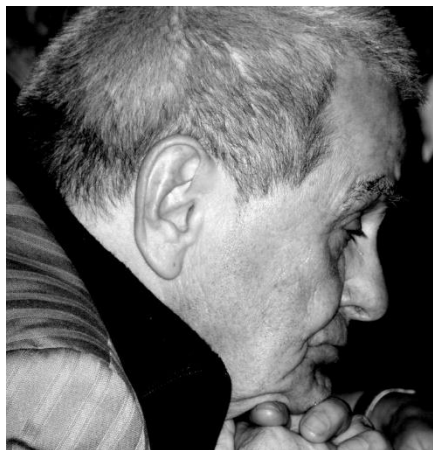

Kronika

Wspomnienie o Andrzeju Tchórzewskim (1937-2025)

10 maja 2025 roku zmarł **Andrzej Tchórzewski** – poeta, krytyk, eseista, tłumacz. Zgasł człowiek słowa, myśli i pasji – jeden z ostatnich przedstawicieli pokolenia twórców, których życie nierozzerwalnie splecione było z burzliwym losem Polski i jej literatury. Odszedł erudyta nieprzeciętny, nieustannie poszukujący, niestrudzenie zgłębiający tajemnice kultury, religii, języków i duchowości. Pozostawił po sobie nie tylko teksty, ale również niezwykle ślad w pamięci tych, którzy mieli szczęście go znać – ślad człowieka światłego i serdecznego, niezmiennie wiernego literaturze.

Fot. ©Andrzej Dębkowski

Był Andrzej pasjonatem – słowa, idei, języka. Jego zainteresowanie dawną literaturą nie było nigdy suche ani muzealne. On w niej żył. Odczytywał staropolskie teksty z precyzją filologa i z wyobraźnią poety. Potrafił z pełnym zaangażowaniem zachwytem opowiadać o tym, co odległe w czasie, a jednak niepokojąco aktualne. I choć badawczo sięgał w przeszłość, nigdy nie tracił kontaktu z teraźniejszością – z równym zapałem przyglądał się nowym zjawiskom w poezji, trafnie diagnozując kierunki przemian i przewidując ich konsekwencje dla dalszego rozwoju literatury. Był w tym wszystkim – jak to określano – „w szlachetny sposób zapalczawy”. Nie znosił obójności. Zawsze stał po stronie tych, którzy traktują słowo poważnie.

Andrzej Tchórzewski był człowiekiem wielowymiarowym. Studiował filozofię, socjologię i dziennikarstwo – nie z obowiązku, lecz z głodu wiedzy. I ten głód towarzyszył mu przez całe życie. Jego los, jak życie wielu przedstawicieli jego pokolenia, naznaczony był historią. Lata wojenne spędził w Rumunii. Po powrocie do kraju związał się z Warszawą, która stała się jego domem na wiele dekad. To tutaj zadebiutował jako poeta w 1955 roku na łamach „Kamieni”. To tutaj też pracował jako

dziennikarz, redaktor, tłumacz – zawsze blisko słowa.

Współtworzył przez lata miesięcznik „Po-ezja”, gdzie jego wrażliwość redakcyjna i zmysł krytyczny były nieocenione. Pracował również w redakcji hiszpańskiej Polskiego Radia – bo języki były jego kolejną wielką pasją. Był poliglotą z prawdziwego powołania, tłumaczącym nie tylko słowa, ale też sensy, nastroje, kultury. Przekładał z angielskiego, hiszpańskiego, rosyjskiego, portugalskiego, gruzińskiego, ukraińskiego i włoskiego. Każdy przekład był dla niego aktem twórczym, formą dialogu z innym światem.

Tchórzewski był też wrażliwy na młodych twórców. W 2015 roku, razem z Aldoną Borowicz, powołał do życia nagrodę poetycką „Zamiast recenzji” – dedykowaną poetom przed trzydziestką. Pragnął wspierać tych, którzy zaczynają – być może dlatego, że sam pamiętał, jak wiele znaczy pierwsza życzliwa uwaga, pierwszy gest uznania. Był laureatem wielu nagród, ale nigdy nie zabiegał o splendor. Cenił rzetelność, szczerość i wewnętrzną wolność twórczą – wartości, które sam przez całe życie uosabiał.

Był także człowiekiem duchowo niespokojnym, poszukującym. Nierzadko opowiadał z emfazą o swoich podróżach do Zelowa, do wspólnoty ewangelików reformowanych – bo szukał miejsca dla siebie, duchowej przestrzeni, w której mógłby się poczuć blisko tego, co niewidzialne, ale ważne. Rozmawiać z Andrzejem o religii to było spotkanie z człowiekiem głęboko myślącym i nieprzypadkowo pytającym.

Trudno dziś pogodzić się z jego odejściem. Trudno wyobrazić sobie świat literacki bez jego obecności – mądrej, serdecznej, uważnej. Ale pozostają jego słowa, jego przekłady, jego eseje. Pozostaje pamięć o człowieku, który z pasją i czułością przeżywał literaturę. Człowieku, który wierzył, że słowa mogą zmieniać świat – i że warto je zapisywać, dopóki tli się choćby cień sensu.

Żegnaj, Andrzej. Dziękujemy za światło, które nam zostawiłeś.

Andrzej Dębkowski

Konkursy

Złoty Ekslibris

Znamy już Laureatów 33. edycji Nagrody Złoty Ekslibris oraz 16. edycji Nagrody Superekslibris Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi.

NAGRODA ZŁOTY EKSLIBRIS

Nagrodę w kategorii Najlepsza Książka o Łodzi Jury przyznało publikacji „**Łódź – ziemia wymyślona**” autorstwa Błażeja Ciarkowskiego. Książkę wydało Wydawnictwo WAB.

Nagrodę w kategorii Najlepsza Książka o Ziemi Łódzkiej Jury przyznało publikacji:

„**Browar F. Braulińskiego w Piotrkowie**” z tekstem Agnieszki Szóstek, Zygmunta Jacka Ditrycha, Macieja Ditrycha. Książkę wydało Stowarzyszenie „My Piotrkowanie”.

Nagrodę w kategorii „Najlepsze Wydawnictwo Albumowe o Łodzi” Jury przyznało albumowi „**EC1 Łódź – miasto odnowa**” pod redakcją Michała Kędzińskiego. Album wydało EC1 Łódź.

Nagrodę w kategorii Najlepsze Wydawnictwo Albumowe o Ziemi Łódzkiej Jury przyznało publikacji „**37 Pułk Piechoty – historia fotografią opowiedziana**” pod redakcją Magdaleny Konczarek, Andrzeja Olewnika, dr Jacka Saramonowicza. Album wydała Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna im. Stefana Żeromskiego w Kutnie.

Nagrodę w kategorii Najlepsza Powieść o Łodzi i Ziemi Łódzkiej Jury przyznało powieści „**Kołatanie**” autorstwa Artura Żaka. Publikację wydała Dobra Literatura.

NAGRODA SUPEREKSLIBRIS

W kategorii za całokształt dotychczasowych publikacji o Łodzi Nagrodę przyznano: **Joanne Podolskiej** – dziennikarce, publicystce, piszącej o wielokulturowej Łodzi.

W kategorii za całokształt dotychczasowych osiągnięć w zakresie publikacji o Ziemi Łódzkiej Nagrodę przyznano: **Miejsko-Powiatowej Bibliotece Publicznej im. Bolesława Prusa w Zgierzu oraz Towarzystwu Przyjaciół Zduńskiej Woli.**

Wręczenie Nagród Laureatom odbyło się w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi podczas uroczystej gali w dniu 26 maja 2025 roku.

